

โครงการเพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อพัฒนาการเกษตรภาคใต้ตอนกลางอย่างยั่งยืน

๑. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์การขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ภาคใต้ตอนกลาง เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงต้นเดือนพฤษภาคมของทุกปี สาเหตุเกิดจากปริมาณน้ำฝนมีน้อย ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำ แหล่งน้ำธรรมชาติต่าง ๆ มีสภาพตื้นเขินไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ ประกอบกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่เป็นภูเขาและที่ราบสูง ประกอบกับการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า ทำให้สภาพป่าไม่สามารถดูดซับน้ำและกักเก็บไว้ได้ทัน อีกทั้งขาดแคลนแหล่งน้ำหรืออ่างเก็บน้ำที่ช่วยชะลอการไหลของน้ำ ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร รวมถึงการขาดแคลนน้ำเพื่อการทำปศุสัตว์ สร้างความเสียหายแก่เกษตรกรเป็นวงกว้าง เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาด้านการเกษตรตามแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การวางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพ เรื่องการเพิ่มขีดความสามารถในการกักเก็บน้ำ การจัดให้มีแหล่งกักเก็บน้ำต้นทุน และแหล่งชะลอน้ำที่เพียงพอ และยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้เกิดความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อกำหนดทิศทางการบริหารจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำ ทั้งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน

สภาเกษตรกรจังหวัด ได้ค้นหาข้อมูลสถานการณ์น้ำและภาวะความแห้งแล้งของพื้นที่ พบว่า มีพื้นที่ทำการเกษตรที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง จำนวน ๒๔๐ ตำบล ใน ๔ จังหวัด ซึ่งภัยแล้งที่เกิดขึ้นนี้นอกจากจะส่งผลให้เกษตรกรไม่สามารถปลูกพืชได้ เกิดการว่างงาน และขาดรายได้แล้ว ในระยะยาวยังจะทำให้ประสิทธิภาพการผลิตลดลง และเกิดผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของชุมชนเกษตร หากไม่มีการเตรียมการที่ดีพออีกด้วย ดังนั้น เพื่อช่วยบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรจากการขาดรายได้ในช่วงฤดูแล้ง รวมทั้งสร้างโอกาสให้ชุมชนเกษตรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตร ด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตร และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของชุมชน ซึ่งจะเป็นการช่วยบรรเทาปัญหาภัยแล้งได้ในระยะยาว สภาเกษตรกรจังหวัดจึงได้จัดทำโครงการเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำเพื่อพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน เพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง โดยสนับสนุนให้ชุมชนเกษตรเป็นผู้กำหนดกิจกรรมการเกษตรที่สอดคล้องกับความต้องการและเป็นผู้บริหารจัดการโครงการให้เกิดผลสำเร็จอันจะนำไปสู่การพัฒนาการเกษตรของชุมชนอย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บน้ำไว้ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน

๒.๒ เพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่เกษตรกรจากการเพิ่มแหล่งน้ำ

๓. เป้าหมาย

๓.๑ เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ (สระน้ำ) จำนวน ๕๐ สระ ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล ๑๕๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตรต่อ ๑ สระ

๓.๒ เกษตรกรจำนวน ๒,๐๐๐ ครัวเรือน มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี

๓.๓ เกษตรกรมีรายได้ประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือนต่อปี

๔. วิธีดำเนินงาน

๔.๑ ชั้นเตรียมงาน

- ๑) สำรวจข้อมูลแหล่งน้ำและพื้นที่ในการขุดสระน้ำ/ขุดลอกคลอง ในพื้นที่เป้าหมาย
- ๒) นำเสนอต่อที่ประชุมคณะทำงาน, ที่ประชุมสภาเกษตรกรจังหวัด เห็นชอบ
- ๓) ประสานงานท้องที่/หน่วยงานที่จะบูรณาการร่วมกัน
- ๔) จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เป้าหมาย

๔.๒ ชั้นดำเนินการ

- ๑) จัดประชุมคณะกรรมการฯ (วางแผนการดำเนินการ)
- ๒) จัดประชุมชี้แจงกลุ่มเป้าหมาย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการขุดลอกและขุดสระ เพื่อกำหนดพื้นที่ดำเนินการ ๔ ครั้ง (ทั้ง ๔ จังหวัด)
- ๓) อบรมเกษตรกรในการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔.๓ ชั้นติดตามความก้าวหน้า

- ๑) ติดตามความก้าวหน้าของโครงการ
- ๒) สรุปและประเมินผล
- ๓) จัดทำรายงาน

๕. แผนปฏิบัติงาน

กิจกรรม	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	ระยะเวลาดำเนินงาน									
			มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.		
ชั้นเตรียมงาน ๑. สำรวจข้อมูลแหล่งน้ำและพื้นที่ในการขุดสระน้ำ/ขุดลอกคลอง ในพื้นที่เป้าหมาย ๒. นำเสนอต่อที่ประชุมคณะทำงาน, ที่ประชุมสภาเกษตรกรจังหวัด เห็นชอบ ๓. ประสานงานท้องที่/หน่วยงานที่จะบูรณาการร่วมกัน ๔. จัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เป้าหมาย	๑ ครั้ง/พื้นที่ ๒๑ คน/จังหวัด ๑ ครั้ง ๒๐ คน	๕๐,๐๐๐	←→		←→		←→					
ชั้นดำเนินการ ๑. จัดประชุมคณะกรรมการฯ (วางแผนการดำเนินการ) จำนวน ๔ ครั้ง ๒. จัดประชุมชี้แจงกลุ่มเป้าหมาย ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการขุดลอกและขุดสระ เพื่อกำหนดพื้นที่ดำเนินการ จำนวน ๔ ครั้ง (จังหวัดละ ๑ ครั้ง) ๓. อบรมเกษตรกรในการใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๔. งบลงทุน (ก่อสร้าง ขุดสระ)	๒๐ คน ๒,๐๐๐ คน ๒,๐๐๐ คน ๕๐ สระ	๑๖๐,๐๐๐ (๔ ครั้ง) ๓๐๐,๐๐๐ (๔ ครั้ง) ๓๐๐,๐๐๐ (๔ ครั้ง) ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐				←→		←→			←→	

กิจกรรม	เป้าหมาย	งบประมาณ (บาท)	ระยะเวลาดำเนินงาน															
			มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.								
ขั้นติดตามความก้าวหน้า ๑. ติดตามความก้าวหน้าของโครงการ ๒. สรุปและประเมินผล ๓. จัดทำรายงาน									←→									
											←→							
												←→						
รวม		๑๐๐,๘๑๐,๐๐๐																

๖. ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ

๖.๑ วัดผลผลิต (Output)

- ๑) ได้สระกักเก็บน้ำจำนวน ๕๐ สระ กักเก็บน้ำได้ ๗.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร
- ๒) เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างพอเพียง จำนวน ๒,๐๐๐ ครัวเรือน

๖.๒ วัดผลลัพธ์ (Outcome)

- ๑) เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นประมาณ ๒๐,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือนต่อปี
- ๒) คุณภาพชีวิตในครัวเรือนเกษตรกรดีขึ้น

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๗.๑ รายได้ของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น
- ๗.๒ ผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่เพิ่มขึ้น
- ๗.๓ แก้ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่
- ๗.๔ สร้างอาชีพต่อเนื่อง